

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 5759

Tarih : 29.05.2024

12783

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın, Adalet Bakanı Sayın Yılmaz TUNÇ tarafından Anayasa'nın 98 inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96 ile 99 uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 29.05.2024

Meral DANIŞ BEŞTAŞ
Erzurum Milletvekili

Tecrid yahut infiratin sözlük anlamı “bir kişiyi dış dünyadan koparma” olarak ifade edilmektedir. Türkiye’de Yüksek Güvenlikli İmralı Cezaevi’ndeki uygulama da bu bahisle açık bir tecrittir. Nitekim İşkencenin Önlenmesi Komitesi (CPT) ve Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi (AKBK) ile uluslararası sözleşmeler de bu durumun tecrit olduğuna, bu yönü ile de işkence olduğuna işaret eden kararlar vermiş, açıklama ve raporlar yayımlamıştır. Nitekim 5 Ağustos 2020’de CPT de açıkladığı raporunda; İmralı’dan hiçbir haber alamama halini mutlak iletişimsizlik (incommunicado) olarak tarif etmiş; bu durumun kabul edilemez olduğu vurgusu ile tecride son verilmesini tavsiye etmiştir.

İmralı Hapishanesi’nde kalmakta olan Abdullah Öcalan’ın 25 yıldır ada cezaevinde tutulması, avukat ve aile görüşlerinden yararlandırılmaması ve 41 aydır kendisinden haber alınmaması halinin, tartışmasız bir şekilde ağır hak ihlali ve dahi AİHM tarafından verilen 18 Mart 2014 tarihinde Öcalan/Türkiye kararında “serbest kalma ümidi olmadan, hapis cezasının infazının ölünceye kadar devam etmesi, Sözleşme’nin 3. Maddesini ihlal eder” içtihadı uyarınca “umut hakkı” bağlamında adeta işkence niteliğinde bir uygulamadır. Nitekim AKBK, Türkiye’nin anılan bu karar karşısında bir adım atmaması gerekçesiyle, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasıyla ilgili “umut hakkını” doğuracak yasal düzenlemeler ve uygulama değişikliklerinin sağlanması için Türkiye’ye dair denetim süreci başlatmıştı. Ancak iktidar bu denetim sürecine iktidar sessiz kalmış, gerekli yasal düzenlemeleri yapmadığı gibi uygulama da sert tavırlara yönelmiştir. Gidişatın bu şekilde olması neticesinde ise durum 2024 yılı Avrupa Konseyi raporuna yansımış; raporda İmralı’ya gönderme yapılarak Türkiye’de işkencenin devam ettiği vurgusu yapılmıştır.

Abdullah Öcalan ile birlikte aynı hapishanede kalmakta olan Hamili Yıldırım, Ömer Hayri Konar ve Veysi Aktaş için de tecrid hali, avukatların görüş için yaptıkları tüm başvuruların reddedilmesi nedeniyle devam etmektedir. Avukat ve aile görüş taleplerinin hangi gerekçe ile reddedildiğine dair bir açıklama yapılmamış, mahpusların İmralı Hapishanesindeki durumları

toplumsal kaygıları artırmıştır. Zira sağlık, sağlığa erişim başta olmak üzere hukuki destek talepleri ve infaz yasasının öngördüğü ziyaret haklarının, telefon haklarının karşılanmaması hali izaha muhtaçtır. Bu doğrultuda Partimiz bir heyet aracılığı ile cezaevinin ziyaret edilmesi ve kamuoyunun mahpusların durumlarından bilgi sahibi olması amacı ile TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonuna bir başvuruda bulunmuştu.

Bahse konu başvurumuza Adalet Bakanlığı tarafından bir yanıt verilmiş ise de verilen yanıt meselenin çözümüne ve anlaşılmasına katkı sunmamıştır. Adalet Bakanlığı tarafından tecrit haline dair verilen yanıtta; yaşanan hak ihlallerinin gerçeği yansıtmadığı, iddiaların dayanaksız olduğu dolayısıyla tecrit olmadığı belirtilmiştir. Şöyle ki; infaz mevzuatının İmralı Cezaevindeki tüm hükümlülere eksiksiz uygulandığı, tecrid kavramının oluşması için mahkumların kimse ile görüştürülmemesi gerektiği oysa İmralı Cezaevinde kalan hükümlülerin, ortak etkinlik, aile ve avukat görüşü hususunda engellenmedikleri, ziyaretçi kabulünün yasaklanması, telefon görüşünün engellenmesi şeklindeki disiplin cezalarına itiraz edilmediği ve cezalar kesinleştiği için bu hakları kullanamadıkları ifade edilmiştir. Oysa bahse konu dilekçemizde disiplin cezalarına dair kararların avukatlara neden tebliğ edilmediği, yahut tebligatların neden zamanında yapılmadığı, disiplin yargı süreçlerinin neden gizli yürütüldüğü de vurgulanmıştı. Bu sorunun yanıtsız bırakılması, tecrit halinin ise “iddiaların asılsız olduğu” şeklinde dile getirilmesi nedeniyle konunun soru önergesi olarak gündeme getirilmesini gerekli kılmıştır.

Bu bağlamda;

- 1- 27 Temmuz 2011 tarihinden itibaren Abdullah Öcalan'ın avukatları tarafından görüşme için kaç başvuru yapılmıştır? Bu başvurulardan kaç hangi gerekçelerle reddedilmiştir? İstatistikî ve kronolojik veriler mevcut mudur? Varsa kamuoyu ile paylaşır mısınız?
- 2- 5 Haziran 2019 tarihinden itibaren Abdullah Öcalan'ın kaç aile görüş başvurusu yapılmıştır, başvuruların kaç reddedilmiştir? İstatistikî ve kronolojik veriler mevcut mudur? Varsa kamuoyu ile paylaşır mısınız?
- 3- İmralı Cezaevinde kalan Hamili Yıldırım, Ömer Hayri Konar ve Veysi Aktaş açısından da görüş yasağı devam etmekte olup, avukatları tarafından yapılan kaç görüş başvurusu yapılmıştır? Başvuruların kaç reddedilmiştir? İstatistikî ve kronolojik veriler mevcut mudur? Varsa kamuoyu ile paylaşır mısınız?
- 4- Hamili Yıldırım, Ömer Hayri Konar ve Veysi Aktaş, avukatları ile en son hangi tarihte görüşmüştür?
- 5- Hamili Yıldırım, Ömer Hayri Konar ve Veysi Aktaş'ın aile ziyaretleri en son hangi tarihte gerçekleşmiştir?
- 6- Hamili Yıldırım, Ömer Hayri Konar ve Veysi Aktaş'ın aileleri tarafından ziyaret için kaç başvuru yapılmıştır? Başvuruların kaç reddedilmiştir? İstatistikî ve kronolojik veriler mevcut mudur? Varsa kamuoyu ile paylaşır mısınız?
- 7- İmralı Cezaevinde kalan Abdullah Öcalan, Hamili Yıldırım, Ömer Hayri Konar ve Veysi Aktaş'ın telefon görüş hakları ne zamandır kullandırılmamaktadır?

8- İmralı Cezaevinde kalan Abdullah Öcalan, Hamili Yıldırım, Ömer Hayri Konar ve Veysi Aktaş'ın aile-avukat görüşü ile telefon görüşlerini engelleyici nitelikte kaç disiplin cezaları vardır? Bu disiplin cezalarının içerikleri nelerdir?

9- Yanıtınızda ziyaretçi kabulünün yasaklanması, telefon görüşünün engellenmesi sonucunu doğuran disiplin cezalarına itiraz edilmediği belirtilmiş olup, bu disiplin cezaları avukatlara neden tebliğ edilmemiştir?

10--Tebliğ edilmeyen bir karara itiraz edilmemiş olmasının, görüş yasağına dayanak olarak gösterilmesinin hukuki izahı nedir?

11- Disiplin yargılama süreçleri neden gizli yürütülmektedir?

12- Yanıtınızda İmralı Cezaevinde kalan hükümlülerin ortak etkinlik, aile ve avukat görüşü hususunda engellenmedikleri belirtilmiş olup, bu yanıtın dayanağı nedir? Bu yanıtta yer alan avukat ve aile görüşlerinin engellenmediği ifadesi karşısında, 41 aydır neden bir avukat görüşü sağlanmamıştır? Bir engelleme durumu yoksa neden görüş gerçekleşmemektedir?

13-Avukatların her hafta görüş için başvuruda bulundukları kamuoyuna bildirilmekte olup avukatlara konulan engelin sebepleri nelerdir? Yanıtınızda yer alan engel hali bulunmadığı beyanı karşısında bu hafta avukatlar İmralı'daki müvekkilleri ile görüşebilecekler midir?

14- Yanıtınızda tecridin meydana gelmesi için mahkumların kimse ile görüştürülmemesi gerektiği belirtilmiş olup bu bağlamda İmralı'daki uygulama tecrit değil midir? Bakanlığınız göre İmralı Hapishanesi'nde uygulanan yöntem tecrit değilse nedir?

15- CPT raporları doğrultusunda gerekli adımlar neden atılmamaktadır?

16- CPT ile yapılan en sonuncu görüşmede İmralı Cezaevi hakkında konuşuldu mu? Bu görüşmede İmralı Cezaevine ilişkin CPT'ye verilen yanıtlarınız ve bilgiler ne yönde olmuştur?

17- Yanıtlarınız ile fiili durum arasındaki çelişki bağlamında İmralı Cezaevinde avukat ve aile görüşlerinin yapılmaması kararını hangi merci vermektedir? Alınan bu kararlar Bakanlığınızın bilgisi dahilinde değil midir?

18-AIHM tarafından verilen 18 Mart 2014 tarihli Öcalan/Türkiye kararı neden uygulanmamaktadır?

19- Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi tarafından "umut hakkını" doğuracak yasal düzenlemeler ve uygulama değişikliklerinin sağlanması için Türkiye'ye dair başlatılan denetim süreci ile ilgili neden bir çalışma yürütülmemiştir?

20- 2024 yılı Avrupa Konseyi raporunda İmralı'ya gönderme yapılarak Türkiye'de işkencenin devam ettiği vurgusuna rağmen neden gerekli adımlar atılmamıştır?

21- AIHM kararları anayasal bağlayıcılığı olan uluslararası sözleşmelerden olup neden anayasa ihlali yapılmaktadır?